

ŘEDITEL ZÁKLADNÍ ŠKOLY A VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI (SVP)

Novela školského zákona, především §16, přichází s novým pojetím podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Upouští od kategorizace žáků podle jejich diagnózy, která se tak stává pouze prostředkem pro nastavení cílené podpory ve vzdělávání žáků podle jejich vzdělávacích potřeb (SVP).

A. OBECNÁ ČÁST

CO VYPLÝVÁ Z NOVELY ŠKOLSKÉHO č. 82/2015 Sb., ZVLÁŠTĚ PAK Z § 16?

- Nově se dítětem, žákem nebo studentem (dále jen „žákem“) se *speciálními vzdělávacími potřebami* (původně se zdravotním znevýhodněním nebo postižením, případně v postavení azylanta, nebo sociálně znevýhodněný) rozumí žák, jehož vzdělávání z důvodů jeho speciálních vzdělávacích potřeb vyžaduje uplatnění podpůrných opatření.
- **Žáky tak pro vzdělávací účely nečleníme podle původních diagnostických kategorií, ale hodnotíme jen potřebu úpravy podmínek jejich vzdělávání.**

PODPORA ŽÁKU SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Podpora žáků se realizuje prostřednictvím podpůrných opatření představujících konkrétní pomoc vzdělávání žáka, a to

- v oblasti metod a forem výuky, možnými úpravami hodnocení žáka, organizace výuky, např. zařazením předmětů speciálně pedagogické péče, úpravami výuky v rozsahu i obsahu disponibilních hodin;
- nutnou personální podporou pedagoga při výuce žáků s potřebou podpůrných opatření, a to jak asistentem pedagoga, tak dalším pedagogem nebo speciálním pedagogem;
- při vzdělávání žáků se smyslovým postižením možností využívat tlumočníky českého znakového jazyka nebo přepisovatele,
- využíváním speciálních učebnic, pomůcek, kompenzačních pomůcek, včetně zařazování nových technologií do práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Podpůrná opatření se týkají také vyrovnání podmínek u přijímacího řízení na střední školy a úpravy podmínek při ukončování studia, obdobně jako tomu bylo až dosud pouze u maturitní zkoušky.

Tato opatření tak mohou být poskytována široké škále žáků: těm, kteří mají jen menší a dočasné obtíže ve vzdělávání, žákům nadaným i žákům zdravotně postiženým (dle novely zákona znevýhodněným). Nastavují se také pravidla pro podporu žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami (cizinci, minority, sociálně znevýhodnění žáci).

Vzhledem k tomu, že podpůrná opatření představují zákonné finanční nároky, vytváří se nově prostředí, ve kterém budou žák i pedagog skutečně podpořeni opatřeními směřujícími ke zlepšení podmínek jejich vzdělávání.

Dochází tak k vyrovnání podmínek pro vzdělávání žáků se SVP v běžných školách, kteří jsou již mnoho let do těchto škol integrováni, ale pro podpůrná opatření nebylo možné zajistit odpovídající finanční prostředky. Vytvářejí se tak pro ně podmínky, které měly ve větší míře dosud pouze školy speciální.

ORGANIZAČNÍ DOPADY NOVELY ZÁKONA

Inkluzivní (společné vzdělávání) má tedy vytvořit podmínky pro vzdělávání některých žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v „běžných“ školách, ale současně i nadále umožňuje existenci důležitého článku vzdělávacího systému, a to speciálního vzdělávání.

Neruší se systém speciálních škol, ten zůstává, protože je ukotven v §16 odstavci 9 školského zákona a následně v prováděcí vyhlášce (viz <http://www.msmt.cz/file/36859/>).

Neruší se systém vzdělávání žáků s mentálním postižením. Nadále je možné beze změny vzdělávat žáky se středně těžkým a těžkým mentálním postižením v základních školách speciálních.

Jediná změna je u žáků s lehkým mentálním postižením (LMP), u kterých se rozšiřují možnosti jejich vzdělávání. Přitom se u žáků na 2. stupni ZŠ, kteří se vzdělávali v souladu s Přílohou 2 RVP ZV, po dobu čtyř let nic nemění. Žáci na 2. stupni ZŠ se tak nadále mohou vzdělávat podle ŠVP, který je v souladu s touto přílohou. Oproti tomu se žáci na 1. stupni ZŠ budou vzdělávat v souladu s upraveným RVP ZV, ve kterém se upravují pravidla pro vzdělávání žáků s LMP. Tito žáci tedy mohou být nově vzděláváni

- a) v běžné ZŠ s využitím PO, pokud to podmínky jejich zdravotního stavu umožní, nebo
- b) v běžné ZŠ **ve třídě** podle §16 odst. 9, nebo
- c) ve **škole** (dříve praktické) dnes základní, podle §16 odst. 9.

Rodič dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami tak má možnost volby, zda požádá o vzdělávání svého dítěte v běžné škole za pomoci podpůrných opatření, nebo ve třídě zřízené v běžné škole podle §16, odst. 9 (v takovém případě hovoříme o sociální integraci a taková třída může mít min. 4-6 a maximálně 14 žáků).

Charakter vzdělávacích potřeb žáka ovšem může být takový, že není možné jej zařadit do běžné školy, ani do speciální třídy v ZŠ praktické, a pak je žák vzděláván, jak již bylo uvedeno, ve škole zřízené podle §16 odst.9 (dříve speciální škole).

Není tak dotčena ani možnost vytvářet v běžných školách třídy pro žáky, kteří mají například závažné poruchy učení nebo chování.

Shrnutí:

Změna školského zákona přináší především zlepšení finančních podmínek pro zajištění vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dává žákům a jejich zákonným zástupcům možnost zvolit si, kde se bude jejich dítě vzdělávat. Vždy se však k těmto žádostem vyjadřuje školské poradenské zařízení, které má společně s nimi zvážit, co je v zájmu žáka a doporučit vhodnou skladbu podpůrných opatření.

Společné vzdělávání bude vstupovat do školského systému postupně. Ředitelé a pedagogové ve školách budou podrobněji seznamováni s obsahem jednotlivých podpůrných opatření tak, aby jejich školy dokázaly nabízet vzdělávací služby kvalitně a profesionálně. Také z těchto důvodů vznikl tento dokument, který má sloužit k základní orientaci ve změnách, které novela školského zákona přinesla.

B. DOPORUČENÝ POSTUP ŘEDITELE ŠKOLY

Ředitel se seznámí se změnami v novele školského zákona, které se vztahují ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (zejména § 16), dále s vyhláškou č. 27/2016 ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně přílohy č. 1 (Přehled podpůrných opatření).

1.PRVNÍ KROKY

- a) Vyhodnotí, kolik žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se dosud na jeho škole vzdělává a jaká je jejich skladba; dále vyhodnotí, jak by se následně proměnila organizace vzdělávání ve škole, pokud by se vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami doplnilo podpůrnými opatřeními.
- b) Podpůrná opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, která byla doporučena před účinností § 16 školského zákona a prováděcí vyhlášky, jsou platná nejdéle další 2 roky od vystavení doporučení školského poradenského zařízení. Jejich platnost je tak prodloužena až k 1. 9. 2018. Kontrolní vyšetření žáků s LMP má roční lhůtu.**
- c) Žáci, kteří požádají školské poradenské zařízení o doporučení ke vzdělávání s podporou po 1. 9. 2016 nebo v tomto období mají plánované kontrolní vyšetření, případně ověření IVP nebo platnosti doporučení ke vzdělávání žáka, obdrží již doporučení ke vzdělávání podle nových pravidel, tedy se zařazením do stupně podpůrných opatření a s podpůrnými opatřeními včetně jejich normované finanční náročnosti.
- d) Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami vystavuje školské poradenské zařízení; podle charakteru speciálních vzdělávacích potřeb je to PPP nebo

SPC. Doporučení obsahuje výčet a popis podpůrných opatření, která jsou opatřena jednoduchým kódem pro normované finanční nároky (uvedeným v přehledu podpůrných opatření), který škola pouze přenesse do školní matriky. Kód je vyjádřením finanční náročnosti podpůrného opatření.

- e) Školské poradenské zařízení před vydáním doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami konzultuje svůj návrh se školou (zejména v případě, že bude doporučovat asistenta pedagoga, didaktické pomůcky a kompenzační pomůcky). Cílem této konzultace je také hospodárnost a účelnost navrhovaných doporučení.

Z těchto důvodů ředitelům škol doporučujeme, aby postupně shromáždili informace, které po nich následně mohou ŠPZ požadovat:

- a) Shromáždí informace o speciálních učebnicích a kompenzačních pomůckách, které má škola k dispozici.
- b) Stanoví pedagoga, který bude zajišťovat komunikaci se ŠPZ před vystavením doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (obvykle výchovného poradce; pokud ve škole působí, pak jím může být i školní psycholog nebo školní speciální pedagog).
- c) Upřesní si, kdo ve škole zajišťuje předměty speciálně pedagogické péče, zda ve škole působí pedagogové s rozšířenou kompetencí pro speciální pedagogiku, speciální pedagogové, případně školní speciální pedagog, dále jaká je spolupráce se SPC v této oblasti.
- d) Provede revizi dosavadního plánu DVPP a připraví plán účasti na vzdělávacích aktivitách NIDV a NÚV. Připraví si plán zastupování pedagogů, kteří se budou účastnit vzdělávacích akcí (možnost využít šablony na programy DVPP).
- e) Ředitel školy určí pracovníka, který seznámí pedagogy školy se změnou podmínek vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Může se obrátit také na školská poradenská zařízení a zajistit tuto informaci ve spolupráci s nimi.
- f) Zajistí seznámení pedagogů s prvním stupněm podpůrných opatření a s jejich realizací ve škole. Další informace lze získat z webového portálu NÚV www.nuv.cz, kde budou postupně informace doplňovány a aktualizovány; dále během vzdělávání v regionech, které bude probíhat od února. Metodika k vytváření podpůrných opatření 1. stupně je k dispozici na <http://www.nuv.cz/bloky-titulka/zvyraznena-aktualita/t5>.
- g) Zajistí metodické vedení a koordinaci práce asistentů pedagoga ve škole. Informace o službách asistenta pedagoga jsou uvedeny ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v §5 a v §18 a dále podrobněji v přehledu podpůrných opatření. Upravená metodika pro práci asistenta pedagoga je na <http://www.nuv.cz/bloky-titulka/zvyraznena-aktualita/t5>.

- h) V březnu 2016 byla zveřejněna metodická informace k práci asistentů pedagoga (viz předchozí odkaz), včetně metodických dokumentů, se kterými je možné následně pracovat.
- i) Seznámí pedagogy školy s podmínkami pro vytváření Plánu pedagogické podpory (PLPP). Formulář PLPP a náležitosti vytváření plánu jsou součástí vyhlášky. Informace o vytváření PLPP budou součástí programů DVPP. Vzory vyplněných PLPP jsou součástí metodické podpory na metodickém portálu NÚV.
- j) Zahájí přípravu na úpravy ŠVP dle upraveného RVP ZV (účinného od 1. 9. 2016) tak, aby ŠVP bylo s upraveným RVP ZV v souladu od 1. 9. 2016. Pouze v případě, že ŠVP bylo zpracováno na základě Přílohy 2 RVP ZV, bude uvedeno do souladu s upraveným RVP ZV až k 1. 9. 2018. V tom případě škola bude u integrovaných žáků vycházet zejména z IVP a upraveného RVP ZV. Postupně zohlední principy vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami s využitím podpůrných opatření ve školním vzdělávacím programu. Také k tomuto tématu bude připraveno vzdělávání pedagogů (NIDV, NÚV) a informace k úpravám ŠVP jsou uvedeny v Průvodci upraveným RVP ZV (www.rvp.cz/pruvodce) na metodickém portálu NÚV.
- k) Škola seznámí rodiče svých žáků se změnami, které vyplývají pro vzdělávání jejich dětí z novely školského zákona.

2. PŘEHLED PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ

Vzdělávání žáků se SVP probíhá s využitím **podpůrných opatření**, která se člení do **5 stupňů** podle organizační a finanční náročnosti. Pro žáky je podpora bezplatná.

Podpůrná opatření mají definovanou finanční náročnost, která - pokud již není státem hrazená (maturity, závěrečné zkoušky atd.) -, je vyjádřena ve formě kódového označení v přehledu podpůrných opatření, který je součástí prováděcího předpisu, tedy vyhlášky ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Kód uvádí školské poradenské zařízení do doporučení ke vzdělávání žáka se SVP. Škola následně přenesse kód normované finanční náročnosti zvolených podpůrných opatření do matriky.

Hlavní podpůrná opatření zahrnují (úplný přehled viz Přílohu č. 1 Vyhlášky 27/2016):

- a) **Poradenskou pomoc školy** (výchovní poradce, školní metodik prevence, případně školní psycholog, školní speciální pedagog, školní logoped) a **pomoc školského poradenského zařízení** – PPP (pedagogicko-psychologické poradny) a SPC (speciálně pedagogického centra), viz www.nuv.cz
- b) **Úpravu organizace vzdělávání** (například využívání disponibilních hodin pro vzdělávání žáků se SVP, které umožňují zařadit předměty speciálně pedagogické

péče, intenzivnější výuku českého jazyka pro cizince a etnické menšiny, úpravu výuky u selhávajících žáků, úpravu obsahu vzdělávání, dále již zmíněné úpravy v hodnocení žáků a v metodách výuky, úpravy výstupů ze vzdělávání, existuje také možnost prodloužit dobu vzdělávání žáka až o 2 roky atd.),

- c) **Úpravu podmínek přijímání a ukončování vzdělávání** – respektuje se, jakým způsobem se žák vzdělával, jaká měl podpůrná opatření, a ta se uplatňují v případě potřeby i při přijímání ke studiu a při ukončování vzdělávání

Úpravu výstupů ze vzdělávání – upravený RVP ZV definuje podmínky, za kterých je možné úpravy výstupů ze vzdělávání na ZŠ připravit a skupiny žáků, pro které je možné tyto úpravy provést (žáci s LMP, žáci zrakově a sluchově postižení, případně žáci s kombinovaným postižením), viz <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10503>. Dále podrobněji k těmto úpravám dokument *Úpravy ŠVP podle RVP ZV* v tomto informačním balíčku.

d)

- e) **Využívání IVP** (individuální vzdělávací plán, který se při vzdělávání těchto žáků již dnes uplatňuje), návrh na úpravu vzdělávání žáka připravuje ŠPZ (školské poradenské zařízení) a rodič nebo zletilý žák žádá ředitele školy o možnost vzdělávat se podle IVP; kontrola IVP probíhá 1x ročně. S IVP seznamuje ředitel školy, respektive třídní učitel všechny vyučující, kteří se na vzdělávání žáka podílejí

- f) **asistenta pedagoga, případně dalšího pedagogického pracovníka - například speciálního pedagoga**; ti se nově stávají PO s normovanou finanční náročností

- g) **Úpravu vzdělávání neslyšících žáků** s podporou tlumočnicků českého znakového jazyka a přepisovatelů

- h) **Možnost uplatnit augmentativní a alternativní formy komunikace**

- i) **Možnost vzdělávat ve stovebně nebo technicky upravených prostorách**

- j) **Úhradu speciálních učebnic, didaktických a kompenzačních pomůcek**

Nová je také možnost poskytovat podpůrná opatření ve školských zařízeních, která se podílejí na vzdělávání žáka, případně na přípravě na vzdělávání žáka. Jedná se především o **družiny, školní kluby, domovy mládeže**. Druh a rozsah podpůrných opatření vychází ze speciálních vzdělávacích potřeb žáka a také z toho, která podpůrná opatření má žák k dispozici ve škole, a která jsou nezbytná i pro jeho činnost ve školských zařízeních.

Rozsah podpory je limitován dobou, kterou dítě v těchto zařízeních tráví. Popis možné podpory je uveden ve vyhlášce č.27/2016 Sb., v přehledu podpůrných opatření. Pokud je školské zařízení součástí právnické osoby-školy, obdrží škola jedno doporučení ke vzdělávání žáka. Pokud se jedná o jiný subjekt (soukromý, církevní atd.), obdrží žák a školské zařízení samostatné doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve školském zařízení. **Například: rozsah podpory asistentem pedagoga může představovat max. 0,25 úvazku, a dále jsou poskytnuty konkrétní kompenzační pomůcky, pedagogická intervence pro přípravu žáka ve škole atd.**

Ředitel školy, jak bylo uvedeno výše, poskytne ŠPZ, u něhož zákonný zástupce požádal o vyšetření a vystavení Doporučení ke vzdělávání žáka, aktuální informace o podmínkách a

možnostech školy, které se vztahují k potřebám žáka a k možnostem takového žáka v ní vzdělávat.

Po vydání doporučení má škola maximální dobu čtyř měsíců pro vytvoření doporučených podmínek pro vzdělávání žáka a zajištění podpůrných opatření. V případě, že v této lhůtě nelze ve škole zajistit např. stavební či technické úpravy, zváží ŠPZ po konzultaci se školou a zákonným zástupcem žáka možnost kombinace jiných podpůrných opatření, v krajním případě doporučí rodiči školu, která je technicky připravena pro vzdělávání žáka.

V případě nemožnosti zajistit v předepsané lhůtě personální PO (asistent pedagoga, speciální pedagog, učitel předmětu speciálně pedagogické péče apod.), hledá do doby zajištění personálního PO škola či školské zařízení řešení, které umožní podporu žáka (např. dohodou o podpoře a metodickém vedení s SPC nebo PPP). Vždy je třeba se řídit základním pravidlem, že jakékoli řešení musí být v nejlepším zájmu žáka.

3. OPATŘENÍ, KTERÁ REALIZUJE ŠKOLA SAMA

Podpůrná opatření 1. stupně

Škola volí podpůrná opatření prvního stupně tehdy, pokud žák má při vzdělávání takové obtíže, že je nezbytné jeho vzdělávání podpořit prostředky pedagogické intervence (změny v metodách a výukových postupech, změny v organizaci výuky žáka, úpravy v hodnocení, v začleňování do sociální a komunikační sítě školní třídy); pokud se jedná o drobné úpravy v rámci výuky jednoho předmětu, je úprava věcí individualizace výuky a práce jednoho pedagoga.

Pokud úpravy vyžadují spolupráci více pedagogů, vytváří škola Plán pedagogické podpory (PLPP) - stručný dokument, ve kterém jsou uvedeny potřeby úprav ve vzdělávání žáka, návrh jak se bude vzdělávání žáka upravovat a v čem. Formulář PLPP lze nalézt v příloze č. 3 Vyhlášky č. 27/2016 na <http://www.msmt.cz/file/36859/> a od června 2016 bude k dispozici v elektronické podobě. Pedagogové následně vyhodnocují efektivitu zvolených úprav. Pokud se ani s dodatečnou podporou pedagogů vzdělávání žáka nezlepší a nemá trend zlepšovat nebo je jeho stav naopak setrvalý nebo se horší - pak je vhodné žákovi a zákonným zástupcům doporučit, aby navštívili školské poradenské zařízení.

Škola zajistí předání PLPP školskému poradenskému zařízení, aby se předešlo uplatňování neúčinných podpůrných opatření.

4. OPATŘENÍ, KTERÉ ŠKOLA REALIZUJE NA ZÁKLADĚ DOPORUČENÍ ŠKOLSKÉHO PORADENSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Podpůrná opatření 2. - 5. stupně

A. Rodič (žák) respektoval doporučení školy nebo se rozhodl sám k návštěvě ŠPZ

Školské poradenské zařízení (PPP nebo SPC) nejpozději do tří měsíců od objednání žáka provede posouzení speciálních vzdělávacích potřeb žáka a do 30 dnů od návštěvy ŠPZ vypracuje pro rodiče zprávu z vyšetření. Pro rodiče a školu pak

vypracuje *Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami*. V případě, že podmínkou pro stanovení podpůrných opatření je vyjádření dalšího odborníka (lékaře apod.), prodlužuje se tomu adekvátně lhůta pro vypracování Doporučení.

Při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb vychází ze sdělení rodiče a žáka, ze závěrů školy a PLPP, pokud byl zpracován, dále ze závěrů vyšetření lékařů a dalších odborníků, kteří se do té doby nebo i následně podíleli na péči o žáka.

Pokud bude příprava Doporučení ke vzdělávání žáka vyžadovat:

- a) **informace školy** (zajištění pomůcek, přítomnost asistenta pedagoga ve třídě v případě, že již ve třídě asistent působí, uzpůsobení dalších podmínek pro vzdělávání žáka, tj. velikost třídy, organizace vzdělávání atd.) – **pak před vydáním doporučení zástupce ŠPZ konzultuje se školou**. Obvykle ve školách zajišťují tyto služby výchovní poradci nebo ředitel školy pověří jiného pedagoga, který bude o nastavování podpůrných opatření se ŠPZ komunikovat
- b) **informace dalšího ŠPZ**, pokud bude charakter speciálních vzdělávacích potřeb žáka takový, že bude třeba komunikovat s více zařízeními.

Jedná se především o žáky s kombinovaným postižením, kdy žák má obtíže, které pramení například z poruchy učení a současně je slabozraký a je třeba mu poskytovat i speciálně pedagogickou péči. V takovém případě se musí domluvit dvě ŠPZ na formulaci jednoho Doporučení ke vzdělávání žáka, aby podpůrná opatření nebyla poskytována duplicitně

- B. Rodič nebo zletilý žák přes opakovaná upozornění a vysvětlení důsledků nenavštívil ŠPZ za účelem nastavení podpůrných opatření ve vzdělávání žáka a způsobil tak žákovi obtíže při vzdělávání, protože škola sama dostatečná podpůrná opatření vytvořit nemůže.**

V této situaci se může škola obrátit na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádat o součinnost. Tato varianta je považována za mezní, tedy je třeba ji volit až v případě, kdy nelze jinými cestami dosáhnout naplnění zájmu žáka (podrobněji viz materiál tzv. informačním balíčku Metodické doporučení pro případy, kdy rodič nekoná v zájmu dítěte ve spojitosti se vzděláváním).

C. DOPORUČENÍ KE VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKA SE SPECIÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ POTŘEBOU

Doporučení **vystavuje školské poradenské zařízení**. Formulář Doporučení ke vzdělávání žáka se SVP lze nalézt v Příloze č. 5 Vyhlášky č. 27/2016 na <http://www.msmt.cz/file/36859/>. Po jeho vystavení seznamuje s jeho obsahem společně se zprávou z vyšetření zákonného zástupce žáka nebo žáka zletilého.

Vyšetření žáka i vystavení dokumentů je možné vždy jen **s informovaným souhlasem rodiče** nebo zletilého žáka. Doporučení je předáno škole a zde je následně projednáno, případně ještě upraveno se souhlasem všech participantů (škola, rodič, žák, ŠPZ) a s informovaným souhlasem rodiče či zletilého žáka podepsáno.

Doporučení obsahuje popis vzdělávacích potřeb žáka, popis všech zvolených podpůrných opatření včetně IVP, doporučení k poskytnutí asistenta pedagoga nebo dalších osob podporujících vzdělávání žáka, vymezení pomůcek atd.

Jak bylo zmíněno výše, navržená a vzájemně odsouhlasená podpůrná opatření by se měla začít školou realizovat neprodleně, nejpozději do 4 měsíců ode dne jejich nastavení. Pokud tak škola z různých důvodů neučiní, je nezbytné opětovně vyhodnotit její postup a případně domluvit restrukturalizaci podpůrných opatření.

ŠPZ vyhodnocuje účelnost a efektivitu zvolených podpůrných opatření nejpozději po roce od jejich přidělení, jinak jejich platnost trvá zpravidla dva roky. Frekvence kontrol je obdobná jako v případě kontrol IVP, které bude obvykle součástí Doporučení (avšak nikoliv nutně vždy). Formulář doporučení viz Příloha č. 5 Vyhlášky (<http://www.msmt.cz/file/36859/>).

Jaké jsou rozdíly oproti současnému stavu integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami?

- a) Žáka se speciální vzdělávací potřebou podporujeme ve vzdělávání podle skutečných potřeb, nemusíme jej tedy zařazovat do některé z diagnostických skupin
- b) Podpora žáků integrovaných do běžných škol je na rozdíl od předchozího období zajištěna tak, aby školy dosahovaly na podporu vzdělávání těchto žáků v rozsahu, který byl dříve možný pouze pro žáky ve speciální škole
- c) Zákon ponechává v odůvodněných případech možnost vzdělávat žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, s vážnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení a chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem ve speciálních školách, třídách (ZŠ), odděleních (konzervatoř) nebo skupinách (střední školy)
- d) Předpokládá se, že se vzhledem k posílení podpory vzdělávání žáků se SVP v běžných školách navýší počty žáků, kteří se mohou v těchto školách vzdělávat, pokud to jejich zdravotní stav umožňuje.

D. PŘEHLED ZÁKLADNÍCH KROKŮ PŘI ZÍSKÁVÁNÍ PODPŮRNÉHO OPATŘENÍ

Zápis do 1. třídy

→ nástup do ZŠ

→ v případě prokazatelných obtíží žáka je ŠPZ posoudí a doporučí rodiči, jak má postupovat

ŠPZ ve spolupráci s rodiči a dalšími odborníky rozhodne o:

- odložení školní docházky a posílení přípravy na školu, nebo
- nástupu do školy s využitím podpůrných opatření

Opatření 1. stupně

ZŠ vzdělává žáka s využitím podpůrných opatření 1. stupně (individuálně či zpracuje PLPP)

- pravidelná podpora školním poradenským pracovištěm a pedagogy
- podpora je úspěšná a není tak třeba vyšetření v ŠPZ

Opatření 2. – 5. stupně

ZŠ doporučí návštěvu ŠPZ, případně se k ní rodič sám rozhodne

- nejpozději do 3 měsíců od objednání je vystaveno doporučení ke vzdělávání žáka

ZŠ doporučí návštěvu ŠPZ, ale rodič nebo zletilý žák nenavštíví ŠPZ za účelem nastavení PO

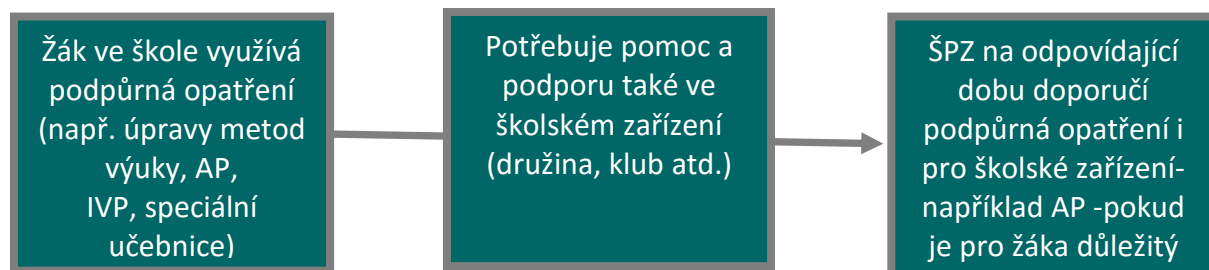
- škola se obrátí na zástupce orgánu veřejné moci (OSPOD) a v souladu se zákonem o sociálně právní ochraně dětí požádá o součinnost (mezní varianta)

Pomoc ŠPZ (PPP/SPC)

- posoudí vzdělávací potřeby žáka, vyhodnotí závěry vyšetření
- doporučí podpůrná opatření ve vzdělávání žáka (2. - 5. stupeň podpory)
- v případě, že žák potřebuje pomoc a podporu také ve školském zařízení (např. v družině), určí ŠPZ na odpovídající dobu podpůrná opatření i pro školské zařízení (např. asistent pedagoga, je-li pro žáka důležitý i ve školním zařízení)

Vyhodnocování účelnosti podpory

- ŠPZ pravidelně po jednom roce u žáků s LMP vyhodnocuje účinnost opatření, kontroluje IVP a poskytování všech podpůrných opatření; kontrola IVP a jeho naplňování probíhá 1x ročně
- jinak ŠPZ provádí kontrolu doporučení zpravidla do dvou let
- Účinná podpora → integrace žáka
- Neúspěšná podpora → revize rozhodnutí → nové doporučení

JAK POSTUPOVAT POKUD INTEGRACE ŽÁKA SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI ANI S VYUŽITÍM PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ NEVEDLA K ZAJIŠTĚNÍ JEHO VZDĚLÁVACÍCH POTŘEB

- obtíže žáka se nedají vyrovnat ani s využitím podpůrných opatření a je třeba jej zařadit do třídy, oddělení, skupiny nebo školy podle §16, odst. 9 Sb.,
- ŠPZ vyhodnotí průběh vzdělávání žáka a případně doporučí vzdělávání žáka ve třídě, oddělení, skupině nebo škole podle §16 odst. 9, **k takovému zařazení je však třeba žádosti zákonného zástupce**

Doporučení ŠPZ (PPP/SPC) ke vzdělávání ve třídě nebo škole podle §16 odst. 9

PO nepostačovala k naplnění vzdělávacích potřeb žáka

Vyjádření rodiče + souhlas ředitele školy s přestupem žáka do jiné školy nebo třídy

→rodič podá žádost o zařazení žáka do školy určené pro některý z druhů zdravotního postižení, je seznámen se všemi okolnostmi vzdělávání žáka a s jeho informovaným souhlasem je žák do takové třídy, skupiny nebo školy zařazen; škola podá informace o specifických

U žáků s LMP kontrola po jednom roce

U jiných druhů zdravotního postižení kontrola zpravidla po dvou letech

1.Jak je to s možností žáka se speciální vzdělávací potřebou – se zdravotním postižením opakovat ročník nebo rozložit si vzdělávání v jednom ročníku na dva roky?

- Ředitel školy může žákovi, který po splnění povinné školní docházky nezískal základní vzdělání, povolit po posouzení důvodů uvedených v žádosti jeho zákonného zástupce a na základě dosavadních výsledků vzdělávání žáka pokračování v základním vzdělávání, nejdéle však do konce školního roku, v němž žák dosáhne osmnáctého roku věku (§ 55 školského zákona)

- Žákovi se zdravotním postižením může ředitel školy ve výjimečných případech povolit pokračovat v základním vzdělávání do konce školního roku, v němž žák dosáhne dvacátého roku věku, v případě žáků vzdělávajících se podle § 16 odst. 8 věty druhé a podle § 48 v základní škole speciální pak se souhlasem zřizovatele do dvacátého šestého roku věku.

2. Přestup ze základní školy („běžné“) do školy podle §16 odst. 9 ŠZ

- Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o rozdílech ve vzdělávacích programech a o organizačních změnách, které ve spojení s přechodem do jiného vzdělávacího programu mohou nastat → žádosti je vyhověno
- Žák se vzdělává ve třídě nebo škole zřízené pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona, podle IVP, které se 1 x ročně vyhodnocuje → pokud by běžná škola měla více žáků uvedených v §16, odst. 9 školského zákona, například žáků se závažnými poruchami chování nebo učení, pak může vytvořit takovou třídu i v běžné škole; to platí i pro žáky s LMP.

E. FINANCOVÁNÍ PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ

Financování podpůrných opatření bude probíhat podle údajů uvedených ve školní matrice, které bude škola v průběhu roku průběžně aktualizovat a předávat podle skutečného stavu přiznaných podpůrných opatření ve škole. Podpůrná opatření budou financována úpravou rozpočtu (popř. úpravou výše poskytované dotace) dané školy či školského zařízení a tok finančních prostředků půjde přímo na školy a školská zařízení.

(Poznámka: tok finančních prostředků u škol zřizovaných kraji, obcemi, svazky obcí a škol soukromých je: MŠMT – kraj – škola; u škol církevních: MŠMT – škola)

Krajský úřad bude na základě těchto aktuálních údajů provádět úpravu rozpočtu dané školy a poskytovat finanční prostředky tak, aby mohla zabezpečit realizaci přiznaných podpůrných opatření, včetně těch, která byla jejím žákům přiznána v průběhu roku. Postup a termíny úpravy údajů v matrice a jejich předávání budou stanoveny vyhláškou č. 364/2005 Sb. o dokumentaci škol v únoru 2016.

Předávání údajů o podpůrných opatřeních s normovanou finanční náročností řeší příloha č. 3 navržené novely vyhlášky o dokumentaci škol.

V připravované změně vyhlášky o dokumentaci škol je navržen následující postup:

- 1) údaje se předávají současně se zahajovacím výkazem (resortní identifikátor školy nebo školského zařízení, kód normované finanční náročnosti poskytovaného podpůrného opatření; u kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a pomůcek, softwarového a IT vybavení dále i forma jejich pořízení a období užívání – a také zda jsou požadovány finanční nároky na jejich pořízení)
- 2) průběžně se předávají údaje o změnách takto:
 - (1) pokud dojde ke změně poskytovaných podpůrných opatření 2. – 5. stupně s přiřazeným kódem normované finanční náročnosti, je právnická osoba vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, které se týká předávání údajů podle čl. 1 odst. 1 a čl. 3 odst. 2 a 3 vyhlášky o dokumentaci, povinna bezodkladně, nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy ke změně došlo, předat v elektronickém výkazu změny v údajích ze školních matrik a dokumentace škol a školských zařízení příslušnému správnímu úřadu. Úplné a správné údaje přijme obecní úřad obce s rozšířenou působností a krajský úřad do databáze podle § 3 odst. 5.
 - (2) kromě údajů podle čl. 4 se uvádí datum zápisu změny údajů.

Již nyní v roce 2016 MŠMT poskytuje:

- 28 mil. Kč na nákup pomůcek a nástrojů a na jejich distribuci (prostředky mají již nyní ve svém rozpočtu kraje). **Konkrétní příklad alokace: až škola obdrží od ŠPZ doporučení na PO s kódem, např. D. IV. 1. 1 mechanický vozík, krajský úřad provede škole úpravu rozpočtu o částku 22 tis. Kč, jak je uvedeno v příloze prováděcí vyhlášky k § 16 ŠZ;**
- ve mzdové oblasti byly zajištěny zvýšené výdaje na společné vzdělávání ve výši 500 mil. Kč (včetně odvodů) a alokovány krajům. **Konkrétní příklad:** školy mohou požádat kraj o vyčlenění prostředků např. na asistenty pedagoga v plné výši. Od 1. 9. 2016 bude tento požadavek nárokový ze zákona (bude-li podložen Doporučením PO);
- kraje také obdrží ve spojení se zaváděním společného vzdělávání prostředky na navýšení výkonů školských a školních poradenských zařízení ve výši 80 mil. Kč (cca 62 mil. Kč na přímou podporu zhruba 150 míst poradenských psychologů a speciálních pedagogů, cca 12 mil. Kč na navýšení počtu školních psychologů a školních speciálních pedagogů a zbytek na vytvoření a vybavení nového revizního pracoviště V NUV a na zajištění metodické pomoci ŠPZ v krajích);

- dalších 119 mil. Kč je alokováno na rozvojový program pro asistenty pedagoga pro děti a žáky sociálně znevýhodněné;

- ad.

Dále podrobněji dokument *Zásady financování společného vzdělávání v kontextu nejčastěji kladených otázek vyplývajících z jednání s řediteli škol a s krajskými úřady* v tomto informačním balíčku.

PŘIPRAVUJEME

- Podrobnější informace o programech DVPP s tématem společného vzdělávání
- Informační a vzdělávací semináře v regionech (jejich aktualizovaný přehled viz www.nidv.cz)
- Informace o konkrétních metodických materiálech, které můžete ve školách využívat, jsou již na stránkách www.nuv.cz a v **Průvodci upraveným RVP ZV** (www.rvp.cz/pruvodce) a jsou průběžně aktualizovány.